

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/1/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1115229441
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1115229441.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu JUDr. Branislav Král a JUDr. Alena Roštárová, v spore žalobcu: I. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XXX/XX, XXX XX A., zastúpeného: JUDr. Lubomír Müller, euroadvokát, Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Račianska ul. 71, 813 11 Bratislava, IČO: 00 166 073, o náhradu nemateriálnej ujmy vo výške 18.000,- eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného Bratislava I č.k. 20 C 255/2015-65, zo dňa 20.10.2017, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava I č.k. 20 C 255/2015-65, zo dňa 20.10.2017, vo výrokoch II. a III., p o t v r d z u j e.

Odvolanie žalobcu proti výroku I., o d m i e t a.

Žalovanej proti žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom I č.k. 20 C 255/2015-65, zo dňa 20.10.2017, zamietol návrh na prerušenie konania, zamietol žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 18.000,- € a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. Žalobca sa žalobou domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 18.000,- eur titulom náhrady nemateriálnej ujmy väznenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 119/1990 Zb.“). Žalobu odôvodnil tým, že bol rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 09.12.1976, sp. zn. 3 T 257/1976 uznaný za vinného z trestného činu vyhýbania sa výkonu vojenskej služby podľa § 280 ods. 1 Trestného zákona účinného v tom čase a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní osemnásť mesiacov nepodmienečne. Uvedený trest vrátane väzby vykonal v plnom rozsahu od 18.10.1976 do 18.04.1978. Následne bola uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 07.11.2014, č. k. 3 Nt 20/2014-21 podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii vyslovená účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii. Žalobca dňa 02.02.2015 požiadal žalovanú dodatočné odškodnenie vzhľadom k súdom vyslovenej účasti žalobcu na rehabilitácii, pričom v žiadosti si uplatnil i nárok na náhradu nemateriálnej ujmy. Žalovaná žalobcu dňa 30.07.2015 čiastočne odškodnila, avšak nepriznala mu náhradu za nemajetkovú ujmu, preto si žalobca uplatnil nárok na nemajetkovú ujmu súdnou cestou a to vo výške 18.000,- eur. Nárok na nemajetkovú ujmu si žalobca uplatnil titulom § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., ustanovenia čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a na základe judikatúry ESĽP, konkrétne rozsudok zo dňa 29.05.1997, sp. zn. 54/1996/673/859-860, vo veci Tsirilis a Kouloumpas vs. Grécko.

3. Žalovaná v písomnom vyjadrení k žalobe doručenom súdu dňa 28.07.2016 uviedla, že žalobcom uplatnený nárok na náhradu nemateriálnej ujmy nemožno priznať na základe zákona č. 119/1990 Zb, pretože tento zákon neustanovuje možnosť priznávať nárok na odškodnenie nemateriálnej ujmy. V ustanovení § 23 citovaného zákona sú uvedené jednotlivé nároky odôvodňujúce priznanie nemajetkovej ujmy len príkladmo, čo však neznamená, že tam možno zaradiť i nárok na priznanie nemajetkovej ujmy. Poukázala na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.02.2016, sp. zn. 3 Co/38/2014, a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.11.2011, sp. zn. 8 Co 85/2011. Keďže zákon o súdnej rehabilitácii je voči iným zákonom upravujúcim odškodňovanie neprávom odsúdených osôb (zákon č. 58/1969 Zb., zákon č. 504/2014 Občiansky zákonník) zákonom špeciálnym, má jeho úprava prednosť. Ak by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, upravil by to priamo v zákone. Zákonodarca neupravil rozsah nárokov na odškodnenie len v § 23 citovaného zákona, ale jednotlivé ďalšie možné zložky nároku na odškodnenie zákonodarca upravil aj v § 25 a § 27 zákona č. 119/1990 Zb., avšak v žiadnom z ustanovení tohto zákona nie je definovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd preto nemôže priznávať nároky, ktoré nevyplývajú zo žiadnych právnych predpisov. Takýmto spôsobom by súd nahradzoval činnosť zákonodarcu, čo je neprípustné. K priznaniu žalobcovho nároku podľa čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach uviedla, že Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach nezakladá priamo nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ale odkazuje na príslušnú vnútroštátnu úpravu, pričom však žiadny zákon platný v SR takéto odškodnenie žalobcovi nepriznáva. Žalovaná ďalej uviedla, že inštitút odškodnenia nemateriálnej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom nepoznal ani zákon č. 58/1969 Zb., ktorý bol v platnosti pred prijatím zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Ani výklad čl. 36 ods. 3 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa zavádza Listina základných práv a slobôd a do ktorého boli inkorporované ustanovenia čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, neumožňoval taký výklad pojmu škoda, ktorý by v sebe zahrňoval tak škodu materiálnu ako aj nemateriálnu a to vzhľadom na odlišnosť pojmov. Ochrany hodnôt uvedených v čl. 10 ods. 1 a čl. 36 ods. 1, 3 Listiny základných práv a slobôd sa možno domáhať len spôsobom a v rozsahu ustanovenom zákonom, pričom žiadny zákon platný v Slovenskej republike nepriznáva nárok na odškodnenie nemateriálnej ujmy. Do úvahy prichádza len možnosť priznania náhrady nemateriálnej ujmy výlučne priamou aplikáciou Dohovoru, avšak i s poukazom na stanovisko pléna Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS 39/14, zo dňa 25.11.2014, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o základných právach a slobodách vzniká len za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody došlo, resp. tento zásah zo strany štátu bol ukončený až po tom, ako sa Dohovor stal pre Slovenskú republiku záväzným. V danej veci žalobca trest vykonal v období od 18.10.1976 do 18.04.1978, t.j. v čase, keď Slovenská republika nebola Dohovorom viazaná, preto ani titulom Dohovoru nemožno žalobcovi nárok na náhradu nemateriálnej ujmy priznať. Ďalej uviedla, že žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal závažnosť ujmy a závažnosť následkov, ktoré mu vznikli vykonaním trestu odňatia slobody. Dôkazné bremeno je na žalobcovi a on je povinný preukázať závažnosť ujmy a závažnosť následkov, ktoré mu vznikli, pričom za unesenie dôkazného bremena nemožno považovať len poukázanie na judikatúru ESLP. K výške požadovanej náhrady škody uviedla, že nemožno na žalobcov prípad aplikovať rozsudok ESLP vo veci Tsirilis a Kouloumpas proti Grécku, na ktorý odkázal žalobca, pretože tam išlo o inú situáciu a iný prípad a v uvedenom rozsudku bola žalobcom priznaná aj majetková ujma a nie len nemajetková ujma a nedá sa jednoznačne ustáliť, aká výška by bola nemajetková ujma. Žalobcom uplatnená výška nároku je neprimeraná, inštitút odškodnenia nemateriálnej ujmy slúži na nápravu morálnej ujmy a na zmiernenie následkov protiprávneho stavu. Peňažná satisfakcia má byť len vo výnimočných prípadoch, kedy iné prostriedky nápravy nie sú postačujúce. Žalobcovi bolo priznané odškodnenie podľa § 23 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 119/1990 Zb. rozhodnutím zo dňa 30.07.2015, č. 37342/2015-1429/8, a to vo výške 1.624,31 eur. Navrhla žalobu zamietnuť v celom rozsahu ako nedôvodnú, pretože nie je daný právny základ pre priznanie nemateriálnej ujmy uplatnenej žalobcom.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej doručenom súdu dňa 06.10.2016 a v jeho doplnení doručeným súdu dňa 30.12.2016 uviedol, že názory žalovanej sú prekonané. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 09.06.2016, č.k. 9 Co 344/2014-120 a na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.10.2016 č.k. 14 Co 463/2015-168, v ktorom súd skonštatoval, že vnútroštátne súdy nemajú síce zvláštnu povinnosť odškodňovať krivdy za škody spôsobené pred ratifikáciou Dohovoru, ale takúto možnosť rozhodne majú s prihliadnutím na svoju ekonomickú a sociálnu politiku. K požadovanej výške zdôraznil, že žalobca žiada len zlomok toho,

čo priznáva EŠLP v obdobných prípadoch. Požadovaná výška zodpovedá tomu, čo bolo priznané v obdobnom prípade žalobcu W. G., t. j. cca 1.000,- eur za mesiac nezákonného väznenia. Žalobca bol nezákonne väznený a následne bol rehabilitovaný.

5. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalobca bol rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 09.12.1976, sp. zn. 3 T 257/76 uznaný za vinného z trestného činu vyhýbania sa výkonu vojenskej služby podľa § 280 ods. 1 Trestného zákona účinného v tom čase a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní osemnásť mesiacov nepodmienečne, ako aj že uvedený trest vrátane väzby vykonal v plnom rozsahu od 18.10.1976 do 18.04.1978 a následne bola uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 07.11.2014, č. k. 3 Nt 20/2014-21 podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii vyslovená účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii. Sporným bolo, či žalobca má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a ak áno, z akého titulu. Súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku žalobcu vychádzal predovšetkým zo zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. Účelom tohto zákona bolo poskytnúť nápravu za krivdy, ku ktorým došlo v predchádzajúcom režime odsudzujúcimi súdnymi rozhodnutiami, ktoré sú v rozpore s demokratickými princípmi spoločnosti rešpektujúcej občianske, politické, práva a slobody a to predovšetkým zabezpečením spoločenskej rehabilitácie a primeraného hmotného zabezpečenia neprávom odsúdeným osobám, pričom toto rozmedzie (rozsah) zákonodarca upravil v citovanom zákone. Keďže zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii je voči iným zákonom upravujúcim odškodňovanie neprávom odsúdených osôb (zákon č. 58/1969 Zb., zákon č. 504/2014 Občiansky zákonník) zákonom špeciálnym, má jeho úprava prednosť pred inými zákonmi. V ustanovení § 23 citovaného zákona sú uvedené jednotlivé nároky, za ktoré patrí takýmto osobám odškodnenie, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy však z uvedeného ustanovenia nevyplýva. Nemožno súhlasiť s argumentáciou žalobcu, že jednotlivé nároky sú v § 23 citovaného zákona uvádzané len ako príklady, pričom ich výpočet je demonštratívny a možno tam zahrnúť i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. V danom prípade súd mal za to, že ak by zákonodarca chcel v zákone upraviť i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, spravil by tak výslovným vyjadrením priamo v zákone pri jeho prijatí, prípadne neskôr pri jeho novelizácii. Pokiaľ tak však sám zákonodarca nespravil v rámci vlastnej ústavnej a zákonnej kompetencie, orgán súdnej moci nemôže jeho vôľu nahrádzať pri aplikácii práva v súdnom konaní. Všeobecný súd nemôže ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznávať v civilnom procese aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým a právnickým osobám, pretože by tak neprípustným spôsobom prekročil hranice delby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzené Ústavou Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie sa nestotožnil so žalobcovým tvrdením, že jeho uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zakladá aj čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, sa súd nestotožnil a to z dôvodu, že podľa čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ak sa niekomu dokázalo spáchanie trestného činu a ak bol neskôr tento dôkaz vyvrátený alebo, ak bol niekto oslobodený spod obžaloby na základe toho, že nejaká nová skutočnosť presvedčivo ukazuje, že výrokom súdu bol porušený zákon, poskytne sa tomu, kto bol potrestaný na základe takého dôkazu, náhrada podľa zákona, pokiaľ sa nedokáže, že včasné uvedenie do známosti prv neznámej skutočnosti nejde úplne ani čiastočne na ujmu tejto osoby. Z uvedeného ustanovenia je zjavné, že Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach nezakladá priamo nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ale odkazuje na príslušnú vnútroštátnu úpravu, pričom však žiadny zákon platný v Slovenskej republike takéto odškodnenie žalobcovi nepriznáva. Preto súd na žalobcov nárok nemohol aplikovať ani Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj otázkou posúdenia nároku žalobcu na základe Dohovoru o ochrane ľudských práv, resp. k možnosti jeho priamej aplikácie na žalobcom uplatnený nárok. V tejto súvislosti súd uvádza, že uplatnený nárok nie je možné priznať ani v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru a to z dôvodu, že Dohovor sa stal pre Slovenskú republiku ako jeden z nástupníckych štátov ČSFR záväzný až od 18.03.1992 a teda Slovenská republika je zodpovedná za skutky vzťahujúce sa na obdobie od 18.03.1992. Žalobca bol však uznaný za vinného rozsudkom Vojenského obvodového súdu Košice z roku 1959 a rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov z roku 1960, ktoré boli zrušené Uznesením Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 13.06.1991 a následným rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 13.06.1991 bol žalobcovi uložený trest úhrnný trest odňatia slobody za uvedené predchádzajúce odsúdenia, pričom trest za tieto odsúdenia vykonal od 08.02.1960 do 14.08.1966, t. j. pred ratifikáciou Dohovoru. V tejto súvislosti súd poukazuje na stanovisko pléna Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14, zo dňa 25.11.2014, z ktorého vyplýva, že nárok na náhradu nemateriálnej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká len za predpokladu, že k zásahu štátu

do osobnej slobody dotknutej osoby prišlo, resp. bolo ukončené až po tom, ako sa táto medzinárodná zmluva stala pre Českú republiku záväzná (t. j. 18.03.1992). Účasť na rehabilitácii tejto osoby nie je z tohto hľadiska relevantná. Keďže žalobca vykonal trest v období rokov 1960 až 1966, to je v čase, keď Slovenská republika nebola Dohovorom viazaná, nemožno žalobcovi priznať náhradu nemajetkovej ujmy titulom Dohovoru, pretože zásah do osobnej slobody žalobcu bol ukončený v čase, keď Dohovor nebol pre Slovenskú republiku záväzný. S uvedeným záverom sa stotožnil i Krajský súd v Bratislave vo svojom rozhodnutí zo dňa 25.02.2016, sp. zn. 3 Co 38/2014, v ktorom vyslovil nemožnosť priamej aplikácie čl. 5 ods. 5 Dohovoru v súvislosti s priznaním nároku na nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla zásahom do osobnej slobody dotknutej osoby, ku ktorému došlo, resp. zásah bol ukončený v čase, keď Dohovor ešte nebol pre Slovenskú republiku záväzný. Súd poukazuje i na rozsudok ESĽP vo veci Kopecký versus Slovensko (sťažnosť č. 44912/98) zo dňa 28.09.2004, podľa ktorého Dohovor neukladá zmluvným štátom osobitnú povinnosť poskytnúť náhradu za krivdy alebo škody spôsobené predtým, ako ratifikovali Dohovor. V zmysle judikatúry ESĽP až dňom ratifikácie Dohovoru musia byť všetky činy štátu v súlade s Dohovorom, neexistuje však všeobecná povinnosť štátu napraviť krivdy alebo ujmy, ktoré boli spôsobené pred ratifikáciou Dohovoru, pretože by sa tým podkopal jednak všeobecný princíp zákazu retroaktivity a zároveň aj rozdiel medzi porušením a nápravou, na ktorom je založené právo zodpovednosti štátu (napríklad rozsudok veľkého senátu zo dňa 08.03.2006 vo veci Belčic vs. Chorvátsko, sťažnosť č. 59532/00, rozsudok zo dňa 04.09.2007 vo veci Associazione Nazionale Reduci dalla Prigiona dall' Internamento e dalla Guerra di Liberazione a 275 ďalších proti Nemecku, sťažnosť č. 45563/04). K priznaniu nároku žalobcu na základe Listiny základných práv a slobôd súd prvej inštancie uviedol, že Listina základných práv a slobôd bola rovnako ako Dohovor ratifikovaná bývalou ČSFR až po prijatí zákona č. 119/1990 Zb. Ústavným zákonom č. 23/1991 Zb. z 09.01.1991 sa uviedla do právneho poriadku bývalej ČSFR Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej republiky. Tým, že Dohovor ako aj Listina základných práv a slobôd boli ratifikované bývalou ČSFR až po prijatí zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, s poukazom na vyššie uvedený rozsudok ESĽP zo dňa 28.09.2004 Kopecký vs. Slovenská republika, ktorého obsahom je súd viazaný podľa § 193 CSP viazaný, nie je možné žalobcom uplatnený nárok priznať a to ani v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru a ani článku 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd. Rozsudok ESĽP zo dňa 28.09.2004 Kopecký vs. Slovenská republika podáva výklad k právnej úprave Slovenskej republiky, na rozdiel od rozsudku ESĽP vo veci Tsirilis a Kouloumpas proti Grécku, číslo sťažnosti 19233/91 a 19234/91 zo dňa 29.05.1997, na ktorý sa odvolával žalobca, sa zaoberal ESĽP porušením právnej povinnosti Grécka voči sťažovateľom. Súd dodal, že v danom prípade platí aj pre súdy vymedzený príkaz ustanovený v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy v jej medziach a rozsahu ako aj spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Súd prvej inštancie uviedol, že nárok na odškodnenie nemateriálnej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, či nesprávnym úradným postupom neupravoval ani zákon č. 58/1969 Zb. a ani samotný výklad čl. 36 ods. 3 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa zavádza Listina základných práv a slobôd a do ktorého boli inkorporované ustanovenia čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, neumožňoval výklad pojmu škoda tak, že by v sebe zahŕňal tak materiálnu ako aj nemateriálnu škodu a to vzhľadom na odlišnosť obsahov týchto pojmov. Keďže nárok žalobcu na nemajetkovú ujmu nevyplýva ani z vnútroštátnej právnej úpravy a ani z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, súd žalobe nemohol vyhovieť a to z nedostatku práva na odškodnenie daného prípadu v platných hmotnoprávných normách. Súd prvej inštancie právne vec posúdil podľa § 1 ods. 1 a 2, § 23 ods. 1 a 3, § 24 ods. 1 a 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov. O náhrade trov konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 CSP, t.j. podľa zásady úspechu v spore, avšak nakoľko v spore úspešná žalovaná výslovne vyhlásila, že si náhradu trov konania neuplatňuje a zo spisu žiadne trovy žalovanej ani nevyplývajú, súd prvej inštancie žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

6. Žalobca v konaní podal návrh na prerušenie konania, ktorý bol súdu doručený dňa 28.09.2017. Uvedeným návrhom žiadal prerušiť konanie až do doby, pokiaľ dovolací súd nerozhodne o dovolaní žalovanej v obdobnej veci podanej v konaní Okresný súd Bratislava I sp. zn. 21 C 21/2012, v ktorej bol žalobcom W. (žalobca uviedol nesprávnu spisovú značku, pretože správna sp. zn. je 21 C 112/2012, žalobca W.). Bližšie svoj návrh na prerušenie konania nezdôvodnil. V danom prípade súd nepovažoval za dôležité prerušiť konanie a čakať na rozhodnutie dovolacieho súdu o dovolaní žalovanej, pretože v danom prípade existovalo viacero dôvodov, pre ktoré nebolo možné žalobe vyhovieť a zároveň mal súd za to, že rozhodnutie dovolacieho súdu nie je možné priamo aplikovať na daný spor, pretože nejde o totožný prípad. V tam uvedenom konaní sp. zn. 21 C 112/2012, v ktorom je

podané dovolanie a na ktoré rozhodnutie by mal súd v tomto spore čakať, išlo okrem iného i k hrubému porušeniu zásady „ne bis in idem“, čo však nie je prípad žalobcu. Nejde teda o totožný prípad a súd preto nevidel dôvod prerušiť konanie až do rozhodnutia dovolacieho súdu o veci, ktorá nie je totožná s predmetom tohto sporu. Prerušenie konania by okrem iného viedlo len k zbytočným prieťahom v konaní. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca, ktorý nesúhlasil so zamietnutím jeho žaloby a namietal nesprávne právne posúdenie danej veci okresným súdom. V odvolaní uviedol, že spor spočíva v tom, či žalobca má, či nemá nárok na náhradu nemateriálnej ujmy za nezákonné väznenie za minulého režimu. Uviedol, že Okresný súd Bratislava I, aj Krajský súd v Bratislave vyslovili v tomto ohľade v nedávnej minulosti v obdobných kauzách úplne rozdielne názory. Žalobca preto navrhol, aby súd prvej inštancie konanie prerušil do doby, kým bude Najvyšším súdom Slovenskej republiky rozhodnuté o dovolaní žalovanej v kauze W., vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Cdo I9/2017, ktorý doposiaľ vo veci nerozhodol. Žalobca považuje za nesprávne, aby prvoinštančný súd sám rozhodol v kauze, v ktorej doposiaľ nie je známe stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v zásadnej spornej otázke, ktorá je predmetom tohto konania. Pokiaľ súd tvrdí, že v prípade W. je prípad iný kvôli porušeniu zásady „ne bis in idem“ v jeho prípade, potom žalobca uvádza, že v jeho prípade boli zase porušené iné zásady. Podstatné nie je, ktorá konkrétna zásada bola porušená, ale podstatné je to, že obaja boli väznení za minulého režimu a v oboch prípadoch boli odsudzujúce rozsudky nezákonné. Ďalším dôvodom odvolania je to, že súd v napadnutom rozsudku viaže priznanie náhrady nemateriálnej ujmy na účinnosť Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, t.j. v Československu ku dňu 18.03.1992. Náhradu je možné priznať i podľa iných predpisov. Napríklad zákon č. 119/1990 Zb., ani zákon č. 58/1969 Zb. túto náhradu nijako nevyklúčujú. Žalobca pripomína, že odškodňovacie predpisy je treba vykladať v prospech poškodených osôb, nie v ich neprospech. Preto navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

8. Odvolací súd preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania § 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, vec prejednal bez nariadenia pojednávania, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho nariadenie (nebolo potrebné doplniť, resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem; § 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 27.07.2021; o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli strany sporu, upovedomené zákonným spôsobom (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 CSP.). Odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedených zákonných ustanovení a zo skutočností, ktoré vyšli najavo najneskôr do konca lehoty na podanie odvolania. Rozhodujúcim pre posúdenie vecnej a právnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, dôvodnosť odvolania, boli skutočnosti, ktoré vyšli najavo vykonaným dokazovaním súdom prvej inštancie a ktoré nepochybne existovali v čase vyhlásenia rozsudku, v čase podania odvolania.

9. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie odvolací súd vo výrokoch, ktorým súd žalobu zamietol a rozhodol o trovách konania (výrok II. a III) potvrdil, pretože je vecne správny a nakoľko sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP). Civilný sporový poriadok v ustanovení § 387 ods. 2. dáva odvolaciemu súdu možnosť, v prípade, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. V preskúmvanej veci rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 CSP, pretože súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o nedôvodnosti žalobného nároku zrozumiteľne vysvetlil a odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku dalo odpoveď na skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo nebolo žalobe vyhovené.

11. Odvolateľ v podanom odvolaní iba poukázal na argumentáciu prezentovanú pred súdom prvej inštancie a jeho odvolanie neobsahuje žiadnu novú relevantnú skutočnosť. Obsah odvolania žalobcu

teda nie je spôsobilý spochybníť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených, pričom ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie.

12. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal, že považuje za nesprávne aby prvoinštančný súd sám rozhodol v kauze, v ktorej nie je doposiaľ známe stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k zásadnej spornej otázke, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ mu je známe, k tejto otázke doposiaľ Najvyšší súd Slovenskej republiky nezaujal stanovisko, to však znamená, že túto otázku musí odvolací súd posúdiť a vyriešiť v odvolacom konaní. Žalobca v odvolaní poukazoval aj na to, že Krajský súd v Bratislave v nedávnej minulosti v obdobných prípadoch vyslovil úplne rozdielne názory. Odvolací súd k tomu uvádza, že práve z týchto dôvodov Občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Bratislave na svojom rokovaní dňa 1.3.2017 v zmysle § 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov prijalo vzhľadom na výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach senátov 3 Co, 4 Co, 8 Co, 9 Co, 14 Co k otázke právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb a jej vzťah k právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 119/1990 Zb. a k otázke priznania náhrady nemajetkovej ujmy s odkazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov Stanovisko č. 1/2017, podľa ktorého „Zo všeobecnej zásady o zákone všeobecnom a špeciálnom (lex specialis derogat generali) jednoznačne vyplýva, že ak sú naplnené podmienky pre použitie špeciálnej úpravy, musí sa táto úprava aplikovať a nemožno použiť úpravu všeobecnú. Znamená to, že pre osoby, ktoré podľa zákona č. 119/1990 Zb. sú osobami oprávnenými žiadať odškodnenie, platí pre uplatňovanie a uspokojovanie majetkových nárokov vo vzťahu medzi nimi a štátom zvláštna právna úprava, bez ohľadu nato, ktorý predpis je pre ne priaznivejší. V prípadoch, na ktoré sa zákon č. 119/1990 Zb. vzťahuje, sa teda nemožno proti štátu domáhať iných či ďalších nárokov, ako tých, ktoré tento zákon upravuje. Napriek tomu, že ustanovenie § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým prekročil hranice deľby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzenou v Ústave SR. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre Slovenskú republiku záväzný, t.j. od 18.3.1992 s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný“. Vo veci konajúci senát sa s prijatým Stanoviskom občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave stotožňuje.

13. Vzhľadom na závery prijaté v tomto Stanovisku neobstoí ani námietka žalobcu v odvolaní, že súd prvej inštancie nesprávne právne vec posúdil, keď dospel k záveru, že mu nie je možné priznať náhradu nemajetkovej ujmy na základe priamej aplikácie čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu došlo alebo tento pretrvával v čase, kedy Slovenská republika sa stala signatárom Dohovoru, t.j. kedy sa tento stal pre štát právne záväzným, nakoľko právnou skutočnosťou, ktorá zakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je rozhodnutie o súdnej rehabilitácii, oslobodzujúci rozsudok alebo uznesenie o zastavení trestného stíhania, tieto sú len podmienkou jeho priznania, ale samotný zásah, v dôsledku ktorého bol subjekt pozbavený osobnej slobody. V danom prípade k zásahu do osobnej slobody žalobcu došlo v období od 18.10.1976 do 18.04.1978, kedy žalobca vykonal uložený trest vrátane väzby. Dohovor sa stal pre Slovenskú republiku právne záväzný 18.03.1992, a preto aplikácia Dohovoru pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy nie je možná. Takýto záver vyplýva aj z judikatúry ESLP, ktorá za rozhodujúce kritérium pre uplatnenie Dohovoru považuje časový úsek, v ktorom k zásahu došlo. V opačnom prípade by došlo k porušeniu všeobecnej zásady zákazu retroaktivity v zmysle Viedenského dohovoru o zmluvnom práve.

14. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd uzavrel, že odvolacie námietky žalobcu neboli spôsobilé spochybníť správnosť napadnutého rozsudku, v dôsledku čoho došlo odvolacím súdom k potvrdeniu napadnutého rozsudku v jeho zamietajúcej časti (výrok II.) v zmysle §

387 ods. 1, 2 CSP, vrátane výroku o náhrade trov konania (výrok III.), o ktorých súd prvej inštancie správne rozhodol.

15. Žalobca v podanom odvolaní napadol celý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, t.j. aj výrok, ktorým zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania (výrok I.). Civilný sporový poriadok v § 357 písm. n) pripúšťa odvolanie voči uzneseniu o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164 CSP, teda iba proti pozitívnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým konanie prerušil (podľa tam uvedených zákonných ustanovení). Ak súd rozhodne negatívne, teda konanie nepreruší, ako v tomto prípade, keď zamietol návrh na prerušenie konania, odvolanie prípustné nie je (pozri Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 4. decembra 2018, sp. zn. 1 Obo 15/2018). Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolanie žalobcu proti prvému výroku rozsudku, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 386 písm. c) CSP, odmietol.

16. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný, a preto mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 262 ods. 2 CSP.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 CSP).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).